

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari“ Nat. Posl.

Predplata s poštarinom stoji 2 for. a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for. a seljake 50 novč. za pol godinu. Irvan Crevino više poštarina. Gdje se najdo najmanje 8 seljakah ta su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku *Narodnicu* Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedođe na vrijeme, neka to javi odpravnitvu u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav irvana *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Nuala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platjeno poštarine. Vlasti, dopisi i drugi spisi štampaju se li u cijelosti li u izvudku, naimo prema svojoj vrijednosti i smieru ovoga Lista. Nepodplateno se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto aukromne stvari nimalazs mjestu u ovom Listu. Priobćena se pisma šaljavu po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoji 40 novč., a svaki redak suviše 5 novč. it u slučaju opetovanja po što se pogodilo oglasnik i odpravnitvo. Dopisi se nabraćaju. Uredništvo i odpravnitvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisaju, nego putam svoja *Listnice*.

POREČKI SABOR.

Naš pokrajinski sabor, koji se je otvorio 23. prošloga, svršio je svoje djelovanje 7. ovoga mjeseca. Narod zastupnik u saboru po svojih zastupnicah imao bi čim prije da sazna, što se tamo radi i razpravlja, da čita svaku, koja se je u sabornici na boljak naroda izrokla. Mi se u Istri nemamo pohvaliti brzinom, kojom se sabsorski izvještaji objelodanjaju, nakon šest danah iza sjednice donáša jedini »*Observatore*« izvadić iz mogućega izvadka sabsorskoga rada u pojedinoj sjednici pa neka znade narod, što se je tamo radilo! Zašto se neskrbi, da se rad sabsorski odmah obširno nepriobći? Mjesecah će pako trebat dok bude dostikan stenografični izvještaj, dočim se to drugdje u dva dana ovrši!

Nije dakle krivnja, što danas nedonašamo obširnija izvješća o porečkom saboru, nastojat čemo postupice našo čitatelje obavjestiti.

Spomenuli smo u posljednjem broju, kako se je sabor otvorio ta da su se izabrala tri odbora, kojim su bili poslovi na predbježnu razpravu povjereni. U trećoj sjednici obdržavanog dne 27. augusta upravio je zastupnik Dr. Constantini i drugovi sledeću interpelaciju na vladinoga zastupnika:

1. »Jeli je poznato carskoj vladi malo korektno pouzdanje nekotjih profesurah državno pazinske gimnazije u smjeru političko-narodnom, usljed česa nemamo tri moralnost i zapit učenicah, glas zavoda i socijalne okolnosti zemlje?

2. Ako su c. k. vladi poznate napomenute abnormalne okolnosti, koje se nedaju sdružiti sa odgovjetljskim zvanjem profesurah, jeli je ona voljna poduzeti shodne mjere, da ona gimnazija ne bude više pozorište sazajljenja vriednih izgredah, ognjišće političkih strastih med učenicah i nesloge med građani te da joj se povrati onaj glas, koji je neobhodno potrobit za njezin moralni napredak.

Prešav na dnevni red prihvatilo je sabor u drugom i trećem čitanju bez razprave i promjene sledeće zakonske osnove:

a) uvedenje stalnih neodvisnih zemaljskih i občinskih pristojbah (tasse) kod prodaje i porabe žestokih pićah i pive na malo.

b) uvedenje službenih nametakah na terot občinah za izplatu dugovah prava privatnoga podvrženih eksekuciji;

c) sačuvanje divljačine na mjesto zomaljskoga zakona od 14. Februara 1876 i sledećega zakona od 8. Februara 1879.

U drugoj točki odohreni su bez razprave na predlog finančajnoga odbora:

a) potrošni računi zemaljske školske zaklade za god. 1879 i 1880;

b) potrošak zakladah bratovšćinah za god. 1880.

c) računi zaklade »*Urbarialni zaoštatici za razteretiti zemljištev*« i »*zaklada i tudji novci*« za god. 1880.

d) potrošak za god. 1880 i proračun za god. 1882 o mirovinskoj zakladi zemaljskih činovnikah.

e) potrošak god. 1879 iz zemaljske i god. 1880 za razteratno zaklade.

Gornjom interpelacijom pokazao se je Dr. Constantini u pravom svojem svjetlu. Nemože pejmiti, kako bi se mogao u Pazinu odgojiti hrvatski mladić u hrvatskom duhu! Baci krivnju na vriedno i požrtvovno profesoro naše krvi, odtjeraj jih i spašena će biti duša tvoja! Tko je taj Constantini? Došlo je s Klobučarićem iz Rovinja, da si u hrvatskom Pazinu potraži kruha, gdje je rovni promicatelj »*talijanaštva*«. Njegov sluh je uvredjen kad čuje, da Hrvat u svom domu hrvatski govori; priekim okom gleda kriticu sviestnih mladih Hrvatah, koji ljube svoj rod i dom, na putu su mu profesori, koji pripadaju netalijanskoj narodnosti te nastoje, da naša mladež nepadne u ruke odpadnikah. Poznata su vitežka djela pazinskih Talijanah osobito u vrijeme izborah, naši ljudi bili su i blatom napadani a neznajući kako bi i nadalje svoj gnujev na naše ljude izljeli dozivlju u pomoć »*plivanje i hrkanje*« kad dodju u blizinu kojega našoga vriednoga čovjeka! Liepi dokaz fine kulture! Njeki mladić pokušao je tu sreću i pred jednim častnikom, nu bit će ga ovaj bolje podučio. Njekotji naš profesor trpio je njeha vrijeme te tobož nečutljive uvriede, nu napokon ostavi ga strpljivost te se porečka sa g. Perinellom c. k. kotarskim komesarom, ovaj tužio profesora u Rovinj; tamošnji sudbeni stol preda pako ti stvar c. k. kotarskomu sudu u Pazinu. Lukavi Constantini požurio se, da o toj stvari upita vladu, kakve će korake poduzeti, jer se je mogao nadati, da će to učiniti naši zastupnici. Neznamo još posvema točno kako je obrazložio gornju interpelaciju nego čujemo, da je u crnoj boji opisao pazinske Hrvate tobož da med hrvatski narod šire hrvaštinu da uznemiruju mirne stanovnike Pazina. A i »*Naša Sloga*« nije kod njega dobro prošla! Spomenutoj nije doduše imena nu gorko se tužeć o nekotji novini, koja mu vodu muti te čije kumstvo i svrha da mu je poznata, cilja odviše jasno na naš list. Drago nam je, što Constantini poznaje kumstvo našega glasila, kumstvo mu je »*istarski hrvatski naroda*«, a još nam milije, što znade za naše svrhe: Iskreno domolju-

bje, ljubav do vjere, vladara i omiljelog jezika, osvješćivanje naroda, da se upozna tko i što je, borba za materijalni i duševni njegov napredak, nabražanje, ljubav do bližnjega, sve su to svojstva, koja su nam neprokidno pred očima. Netražimo da se istarski Talijani hrvate al nam je svota dužnost, da bdi-jemo nad Hrvatima, čijih nepovoljno stanje u mnogom je slučajju na korist Talijanom. Hrvati smo u svojoj domovini, nije daleko vrijeme, kad vam se bude hrvatski jezik i u blizini orio. Naše političko osvedočenje neopušta nam, da izbrajamo, što vaši »*moniteri*« misle i pišu, kakove težnje i ciljevo imate pred očima, mi ljubimo odviše svoj narod i dom a da se drugomu narodu rugamo.

Talijanstvo je u pogibolji! Nevidite li lava, gdje se tuži na mirno janje? Tko buni? Neizvraćajte pred narodom stvar. Jesu li naši profesori naveli ona dva nesretna djaka, da učine ono, rad čeka su bili odtjerani? Jesu li naši profesori, što su nagovarali mladež, da nose njekakvo cvieće? Jesu li naši profesori nagovarali djaka da plešu u Pazinu poznate plesove i marše? Jesu li naši profesori nagovarali mladež, da nabacuju blatom vriedne svećenike? Jesu li naši profesori savjetovali povjeronoj jim mladeži, da pljuvaju pred poštenimi ljudmi? Jesu li naši profesori koga nagovarali, da ido u Karobju? Naši učitelji vrše svoju dužnost i pokazuju mladeži, kako se ima oplemeniti, svakako uče svoje učenike, da valja štovati svačiju narodnost.

Zašto nisu naši zastupnici upitali takodjer vladu radi onih nesramnih napadanjah u Pazinu? Mi jih dobro poznamo ali što ćeš narode, kad nas je malo u svojem domu! Polag zadnjega popisa pučanstva, gdje se je sve gonilo u talijanski tabor, što znade progovoriti dvie talijanske rieči, nas ima ipak u Istri 160.000, a tako nazvanih Talijanah 112.000. Porečki sabor imade 30 zastupnikah i 3 biskupa. Občinski ili kmetski kotari biraju 12 zastupnikah, gradici 11, veleposjednici 5, trgovačka komora u Rovinju 2. Dakle sami seljaci imaju jih pravo izabrati 12. A koliko je naših ljudi! tamo? Još nedodsižu broja, koliko je prestah na jednoj ruci! Za interpelaciju zahtjeva se po kućnom redu da je podpisana od 5 zastupnikah a kad tamo naših je samo četiri! Vidiš narode, posledica je, da zastupnici birani od Hrvatah tako govore o tvom narodu, osviesti se narode, pa biraj svoje ljude, koji ljubo tebe, tvoj narod, vjeru, tvoj jezik, koji poznavaju tvoje nevolje pak se što takva neće više dogadjati.

Sabor se je zatvorio a vlada nije dala nikakva odgovora na interpelaciju Constantinovu, i tim se u saboru nije više govorilo. Ministarstvo je pako odgovorilo na drugu interpelaciju Constantina glade talijanskoga jezika na pazinskoj gimnaziji. Obligatan će bit za Hrvate hrvatski, za Talijane talijanski jezik kroz cijelu gimnaziju. Više o tom drugi put.

DOPISI.

Iz sv. Petra u Šumi na 23 Augusta 1881.

Dvanajsta je godina što čitam dičnu »*Našu Slogu*« nu nisam još naišao na kakav dopis iz ove občine.

Neugodno nas je dirnulo 21. pr. mjeseca kad dodjismo sv. misi te ugledasmo hrpu seljakah, gdje čitaju dva na zidu prilepljena oglasa, koja vam šaljemo, gosp. uredniče, da se i vi uvjerite a prosimo, da jih tiskate u budućem broju vašega cienjenoga lista nek se znade kako se postupa sa hrvatskim narodom i što rade kod nas šarenjaci.

Opazit ćete u prvom oglasu br. 495 zabilježenu čast *Vetrinara* i znači stakleničar i dalje multa, hrvatski globa forinti 25—50 vrh globe jošće arosto o carcerato da 1 mese a 6 e da 6 mesi a 1 anno, ovo razumjeno da osim globe predstoji i kazan zatvora ili tamnice od 1 mjeseca do 6 i do jedne godine! A čemu ovaj strah, koji zakon poznaje oblast »*stakleničara*«, Drugičije nezna nitko od nas tumačiti smisao toga oglasa, svatko se podsmjehava a i njeki gospodin inžinir iz Pulja, koji radi zdravlja stanuje ovdje sa svojom obitelji, pročitav taj oglas reče »*non capisco nulla*«. Kako će onda seljak razumjeti takve spise? Da su talijanski pisani razumio bi jih možda tko, nu u šarenjačkom jeziku tko će da jih razumije?

I podpis toga vetrinara »*stakleničara*« lje nije onaj, što su ga rabili njegovi roditelji »*Kerstan*« već ga je on preinačio u »*Cristan*« odkad se je odjenuo gospodskim plaštem! Niti drugoga oglasa nerazumijemo. »*Perito Agrimensore*«. »*Perito*« je vještak nu druge rieči nemožemo raztumačiti. Nevjerujemo da bi mogla kotarska oblast imenovati za procienitelja osobu, koja nije nikada obavljala tožrački posao niti videla kako tožak radi na polju kod sunčane žege, ili su mu se dale ove časti radi toga, što on jedini u cijeloj občini mrzi na hrvatski jezik i što si glavu pokriva šarenjačkim klobukom ili kapom?

Iz navedenoga jasno se razabrati može, da mogu jedino šarenjaci postignuti kod občinskih i kotarskih oblastih kakvu čast i zaslužbu i negledeć dali je vješt kojemu poslu ili ne!

bo leži na strmini, niti je u blizini kakva livada niti je žive vode, što bi se na sličnom stajalištu svakako tražiti moralo. S druge strane pak znamo, da su najstariji stanovnici Voloskoga uvijek bili ribari ili mornari a za volove se oni nikada brinuli nisu. — Pak, ako se kad i zvalo tako, danas se više nezove, jer je narod radi blagoglasja onaj »v« izpustio; čemu ga dakle opet upletati kad ga već narod nepozna i neće? Zovimo i pišimo ga dakle onako kako ga puk zove a pustimo i etimologiju i volove. Sad evo vam putopisa:

Bilo je 6 i pol kad smo iz Šume izašli i Volovsko zagledali.

More se duboko zagrizlo, otelo za-stoku liticu i stvorilo lijepu lučicu, u kojoj se ljuljaju brodice i barčice. Dva su rta otišla u more, okitvi su pustanim smiljem, miloduhom bresinom, bodljastimi ružama i grimiznim klinčiri i ostalimi miljenici južne flore. Uz zatonici proteglo se lijepo bijelo Volovsko, a na jednom i drugom krilu nasadio se po jedan dvorac braće Minaka, dočim su se nad gradićem uzdigli tvrdi vapneni vrhovi, to goli, to šumami zelenicami obrasli, iz kojih se nalukavaju bijele kućice, dočim se tamo s lijeva na čunjastom vrhu svio stari Voprinac ili Leprinac, a nad njim uzdigla Učka gora. Ugodno je postati na cesti iznad Preluke, te se nasladjivati na Volovsko, na onaj gradić, kojega i Volovčani nazivlju predragim i lijepim svojim dijamantom. Nekako u sredini uzdiže se crkva sa dva onizka zvonika te bi ju čovjek iz daleka prije za dvorac pogledao.

Medju kućami prostiru se vinogradi i vrtovi, to čine mjesto još blaženijim, nu sladki trsovi nadvili su se i pred kućama, a k njim se pridružile i hladovite smokve pune presladka ploda. Cesta, koja vodi iz Rieke u Pazin ide sredinom gradića, to mu je ujedno glavnom i najljepšom ulicom, gdje su se porodale s obih strana jedno- i dvospratnice. Ova je ulica doista živahna, jer neprestano polaze kočije, bilo da kreću u dražestnu Opatiju, bilo u Lovran ili još i dalje uz Zal morsk, pak u nutarnju istarsku stranu. Ovdje možeš uvijek vidjeti Istrana, gdje su oprtli mule ili magarce, da robu razlože ili da krenu dalje na Rieku, nu imade i takovih, koji dolaze na sud, porezni ili carinarski ured ili do pomorske zdravstvene agencije, buduć je Volovsko sjedište istoimnog političkog kotara. Ova glavna ulica razmeće Volovsko, koje broji do 2000 dušah na dva krila: jedno se spustilo prama moru, a drugo uzdiglo uz obronak kamenita vrha i uzidalo u tvrdi i žestoki vapnenjak. Po cielom gradiću providjene su ulice kamenitim stubami, kojimi se u bujnoj zeleni silazi i uzlazi.

Volovčani su ponajveć pomorci, te se nauče i kino na daleku i široku moru, više godinah izostaju i dragim si ženkam prištedjeni novac pošiljaju. Medju pomorci ima i brodovlastnika ili principalah, kojim brodovi raznimi morskimi putevi plove. Mnoge su žene krušarice, a Volovsko bijaše od vajkada glasovita primorska pećnica. I Talijan nije mogao nahvaliti »pane di Volosca«. Osim hljeba mjese i voške, okrugle kolače, nalik bodulskim prišnjacem.

Kad smo u Volovsko unišli, spremao sa sviet na posao. Skrenusmo u jednu krčmicu i naručismo doručak, a dok ga lijepa i plavokosa domaćica pripravila, podjismo malo do crkve, da ju razgledamo. Nije nas iznenadila. Ima istina bog pet žrtvenikah, nu nijedan se neodlikuje, a od slikaht ponajljepša je ona Ivana Krstitelja. Iza glavnoga žrtvenika naslikan je zeleni zastor, a nad njim slika sv. Ane i Josipa, s desna joj sv.

Petar, a na lievo sv. Pavao. Na svodu naslikana su četiri evanđelista, nu tko-god ih je slikao, bijaše prosti radnik, jer je s njimi crkvu samo nagradio.

Latina, da je po našem moru gospodovao talijanski jezik i žalibože još gospoduje, te nije čudo ako se po primorskih gradovih talijanči, nu u Volovskom se i odviše talijanči, ono je najtvrdja kula talijanštine s ovu stranu ponosne Učke gore, kao što je opet susjedni Kastav tvrdi bedem hrvatstva, o kom su se već toliki valovi razbili. Zato Kastavu slava, tri puta slava!

Čudno me se već u božjem hramu dojmila pločica nad ubožkom škričicom: »Elemosina a beneficio della chiesa«, nu još i više, kad sam u tom liopom gradiću na tolike talijanske napise naišao. Oni parasiti, koji tuj piju sladku hrvatsku krvcu, ogričili si dušu i tim, što su u tom hrvatskom mjestu ustrojili talijansku školu, koja traje dječiju hrvatsku. To su oni ljudi, kojim mirišu naranče iz Italije, nu prije nego bi ih ubrali, zasmrđilo bi im strašno izpod nosa, jer ima u tom Volovskom i vatronih i poštanih Hrvatoh, Volovčani i tvrda je litica, na kojoj ugledasta svjetlo božje, ali nek je i tvrda volja vaša, a volja vaša pobijeda naša. Hrlite pred žrtvenik Svevišnjega, poklekajte i odašiljajte mu toplo molba vaše, dobar je Bog i uslišat će vas.

Bože živi i povrati,
Što je našo, nama skoro,
Ljudsku pravdu vraća sporo,
A duguje dugo već.
Staru bar nam krv naplati,
Dok ne bude nova teš!
Bože živi i povrati
Nama, što je našo veći!

Iz crkve gdje smo i mi odušali molbu pred prestolje Sveomogućega, da nam narod od kuga sačuva, kronusmo do belvedera, odkud ti puca razgled na cieti kvarnerski zaljev, nu kako se naboljalo bilo, i maglo se dizalo, tako nam svaki čas vidik zastaralo. Za jedan sat se povratismo u gostionicu, a miris pržolice dobro nam već do nosa. Bijahu pripravljene na »stenfanjek« sa krumpirom, a pravi doorm cibus; takova šta nismo već dugo okusili bili. Nu tko bijaše kriv, da smo još pol litro vina naručili, da li pržolice, da li mlada gospodarica, koja suami liopo hrvatski sborila, to vam nobi znao reći.

Kad smo ostavili gostionicu, krunusmo još malo ulicom, a tad se zaputismo puni nade i osobito zvidljivi dalje. Zašto zvidljivi? Ah! da ti vidimo najdivotniji kraj hrvatskoga primorja, dražestnu Opatiju.

POUKA.

Kako ćemo upoznati dobra konja?

O. Všimany, posljednik u Vlaškoj piše o tom u »Česko-slovanskom rolniku« ovo:

Kupujuć konja gleda kupac prije svega ne ljepotu, snagu tiela i na zdravlje; a po tom mu je prva starost, da sazna dobu konja. Doba odlučuje ponajviše cieniu konju. Najviše vrijedi konj u 7—8-oj godini, a dvanaestom godinom pada mu ciena.

Kako je dobro i važno, ako zna kupac sám opredieliti marvinčetu dobu, jer ga prodavaoc svakako gleda uputiti, da je konj koju godinu mladji nego li jest? Doba konja ne pozna se nikako, njan po zubih. Konj ima 36 zubih, medju njimi 12 sječnjakah i 24 kutnjakah, koje bismo mogli nazvati i mrvači, kao što jih Česi zovu »trenovnik«, jer mrve ili taru hranu. Prvi su nazivani spreda po 6 njih u svakoj željusti, iza njih ima velika praznina za kojom sledi u sva-

koj željusti na obijuh stranah po 6 kutnjakah. Uposried od prilike praznina ima obično samo ždriebac po jedan šiljasti zub. Sječnjaci su ono glavno obilježje, na koje valja paziti iztražujući dobu konja; po kutnjacih daje se nešto odlučiti jedino dok probijaju i kada se mienjaju, s toga o njih ni ne kanim govoniti, pa ču se na svršetku obazrieti samo jošte na one šiljaste zube.

Prvih 16 danah poslje poroda izrastu ždriebetu oba priednja sječnjaka. Sriednji sječnjaci pojavljuju se u 4. nedjelji, šiljasti u 6. do 9-oga mjeseca. Svi su ti tako zvani mlječnjaci, koji će se kasnije izmieniti pravimi zubi konjskimi. Prvi sječnjaci kao i posljednji imadu to svojstvo, da jim je uposried treće površine više crnih produbljinah, koje točojam vromena, čim se više glodju, sve to više izčežavaju, i ove su crne produbljine najvažnije, kad se prosudjuju doba živinčetu.

Ove crne zarezine gube se: na prvih sječnjacih po 1 1/2 godini, na sriednjih skoro za tim, a na posljednjih u drugoj godini.

Na to nastaje izmjena zubih. Prvi sječnjaci mienjaju se, kad je konju 2 1/2 god., sriednji, kada mu je 3 1/2 godina, a posljednji kada mu je polpeta godina.

Novi zubi, što jih je konj dobio lahko se razaznavaju od mlječnjakah, jer su oštri, dočim su mlječnjaci bili izgledani, tupi. Svakom zubu počto je izbio iz željusti, treba pol godine, dok pod-puno naraste i dok se uzravna uz bliži zub da može služiti. Zub se tada sveudilj odozgo troši (glodje), a odozdo se uzdiže t. j. rasta. Godimice izgledje se zub za 2 mm., a za toliko i uzraste. Buduć da se crne zarezine takodjer glodju moramo je mjeriti iztražujući dobu konja. Dubljina tih zarezinah iznosi na mladih zubih u dolnjoj željusti 6 mm., a u dolnjoj 12 mm.

Iz toga možemo suditi, da zarezine izčežavaju na zubih dolnje željusti nakon 3 godina, a na zubih gornje željusti tokar nakon 6 godinah, od kako su zubi počeli rabiti to se glodati; a to je počelo kod prvih sječnjakah u 3-oj, kod sriednjih u 4-oj, a kod posljednjih u 5-oj godini. Od tada sledi, da s priednjih sječnjakah nastaje crnih zarezinah u dolnjoj željusti u 6-oj, sa sriednjih u 7-oj a u dosljednjih u 8-oj godini života, a u gornjoj željusti sa sprednjih sječnjakah u 9-oj, sa sriednjih u 10-oj a sa skrajnjih u 11-oj godini. Tečajem ove dobe može se konju doba prilieno izvjestno opredieliti, kasnije se ona ustanoviti nada; zarezine je nestalo, a ostalo je samo bijelo njihovo mjesto. Hoćemo li i sada opredieliti dobu marvinčetu, to nam se valja ogledati za drugim obilježjem. Pogledajmo u tu svrhu položaj treće površine na zubih.

Do 12-te godine imade nutarnju površina zubi jajasti oblik. Izmjerimo li u toj dobi širinu i dubljinu te površine, uvidjeti ćemo, da se odnosi njihova širina prema dubljini kao 6 : 3.

Jajasti oblik prelazi polagano 12-om godinom u okrugao te se odnosi širina prema dubljini kao 5 : 4. Zubi postaju sve to okruglijimi, dok jim napokon ne bude širina s dubljinom jednaka. To biva kod prvih sječnjakah u 15-oj, kod sriednjih u 16-oj a u zadnjih u 17-oj god.

Dubljinu raste jednako sa širinom. Pred 18-om godinom budu zubi gotovo trokutni; širina se odnosi prema dubljini kao 4 : 5. Taj oblik ostaje do 24. godine, od te dobe približuju se zubi opet jajastu obliku, nu širina se odnosi prema dubljini kao 3 : 6. Oblik jim taj ostaje, dok konj žive. Šiljasti zubi u ždriebca

pojavljuju se u dolnjoj željusti u 3 1/2 godini života, a u gornjoj u 4 1/2 godini — u 12 godini nestaje jim malenih, brazdovitih zarezinah te postaju tupimi.

Poprieko živu konji 20—25 godinah, nu ima i 30 godinah starih. Trgovci, da prevaro kupca, neka bi jim konja držao mladjim, običavaju utisnuti konjem u sječnjake črne zarezine usjanim željezom.

Ovim sam opisao glavna obilježja, iz kojih se da zaključiti, koja je doba konju.

G. L.

Hrvatska čitaonica u Kastvu

priledjuje za 19. o. mj. zabavu u korist »Bratovštine hrv. ljudi u Istri«. Program je ovaj:
1. Podpouri »Živla Hrvatska« od Lžičara, igraju gg. pitomec koparskoga učiteljšta.
2. »Kumovanje« J. Jurkovića predstavlja domaće diletantsko kazališno družtvo.
3. Pjevanje.
4. Šaljiva tombola.
5. Ples.
Ulaz za gospodu jedan forint. Početak točno u 7 satih.

Isti dan je sjednica bratovštine i vrlo važan dogovor, da se ustanovi u Kastvu jedan za cieti kotar koristan novčani zavod.

Pozivaju se rodoljubi kotara i drugoga iz Istre, da se slete onaj dan u Kastav u što većem broju.

Različite viesti.

Car Franjo Josip I. primio je ovih danah knezkoga poslanika Le-songpao i vojničkoga pobožnika Čexkitonga. Poslanik je donio od knezkoga cara list na caru i kraja Franju Josipa. List počimlje sa pitanjem: kako ide vašemu veličanstvu? Zaim car koang-sa javlja, da je po smrti svoga bratčica Tong-cia pozvan od neba, da vlada kinizkim carstvom, te da se jo tomu glasu najvećim poštanjem odazvao.

Novi kanonici krčkoga kap-tola. V. g. Dr. Ivan Bolmarčić dekan u Osoru na otoku Cresu i Dr. Anton Orlič spiritaldirektor u zaderskom sjemeništu imenovani su kanonici kaptole u Krku.

Primorska banka. Dne 21. pr. mj. sastalo se u Trstu više odličnih rodoljubljah i trgovacah Primorja i Trsta te razpravljahu »o koristi i šhodnosti oživotvorenja jednog našoga vjersijskoga zavoda«. U principu so je zaključilo, da se ima ustrojiti taj zavod, za koji će se odsada što obširnije pripraviti činiti.

Učiteljske službe i učevni jezik. C. kr. kotarsko školsko vjeće puljsko raspisuje službe III. reda u Karnici i Marčani. Učevni jezik talijanski, zahljeva poznanje i hrvatskoga jezika. Karnicia i Marčana su sela posve hrvatska. To je njekomu žno, rado bi da budu talijanska. Na korist države? Pitaj njega. — C. kr. kotarsko školsko vjeće pazinskoo raspisuje službu II. razreda u Gradišću sa učevnim jezikom talijanskim. Nit se nezahljeva poznanja hrvatskoga jezika. A ipak tu školu, sa dvojom trojom izntkom, samo i samo djeca hrvatskih roditeljah pozlaže! Živilo službeno talijančenje Istre! U istom kotaru pazinskomu veli se, ima drugih mjestah III. reda, nu neveli se, nit gdje ni sa kojim učevnim jezikom. Mogu to bitisama hrvatski sela, jer drugičiji u kotaru nejma. Štiti se o njih, štiti se o učevnom jeziku ne bez razloga. Namjestiti će se, ako se već nije, koga se bude htjelo, negledeć da li znade jezik naroda ili ne. Ponašanje priedsjednika c. kr. kotarskoga školskoga vjeća tako je za talijansko a protu hrvatsko, da je već i samim talijanom sablažnjivo — C. kr. kotarsko školsko vjeće lošnjakoo raspisuje službe III. reda u Unjah i Osoru sa učevnim jezikom talijanskim zahljevuć poznanje hrvatskoga jezika. Vidulich i Nicolich nisu dovoljno potalijančili otokah; i drugi nastavljaju njihov posao. Osim toga raspisana je služba učitelja III. reda sa učevnim jezikom hrvatskim u Sv. Vidu Miholjice. — Kako se iz sveg: toga vidi u nas neide ni malo na bolje. Mi smo osudjeniji i sad uzdržavati škole, koje nas odradaju, koje nas ubijaju.

Promjene kod političkih obla-stih. Savjetnik namjestničva g. da Mosto je unirovjen a kotarski kapetan u Tolminu G. A. Schemerl imenovan savjetnikom namjestničva ostaje na svojem mjestu. Kotarski kapetan u Sežani G. Bosizio ide u istom svojstvu u Kopar, a u Sežanu dolazi kapetan g. Höhnli dosada došljedni namjestničvu. Novimenovani kotarski kapetan prof Goëss dosadanji upravitelj kapetanata u Koprivide

